

Psikolojiye Giriş

İnsanların Dünyasında Birey Olmak: Benlik ve Diğerleri Ders 16

Okuma Raporu

Birine aşkınsın
Ama o sana aşık değil

O kişinin kalbini kazanmada yardımcı olmak üzere sosyal psikolojinin görüşlerinden birini (bilişsel çelişki, sterotip tehdidi, temel yüklenme hatası, ilgi çekme etkisi gibi) nasıl kullanabileceğini açıkla

Benlik ve Diğerleri

Bağlayıcılar

- Milgram'ın çalışması
 - Omaha, Nebraska'daki 160 kişi Boston'daki bir avukata
- Ayrılmanın 6 derecesi
- Az sayıda bağlayıcı
- SeninlenNasıl bağlanılır?

Yale'e gitmek neden iyidir?

İçerik

- . Benlik
- . Benlik ve diğerleri
- . Diğerleri
- . Gruplar

İçerik

- . Benlik
 - Herkes seni farkeder
 - Mükemmelsindir
 - Yaptığın şey akla yatkındır

Herkesin seni farkettiğini düşünüyorsun

- . Örnek 1: Spot ışıkları etkisi

Herkesin seni farkettiğini düşünüyorsun

. Örnek 2: Saydamlık etkisi

1. Hiç Londra'da bulundun mu?

Evet, Londra'da bulundum

Hayır, Londra'da bulunmadım

2 Senden daha genç bir kardeşe sahip misin?

Evet, daha genç bir kardeşe sahibim

Hayır, daha genç bir kardeşe sahip değilim

3. Suşi sever misin?

Evet, suşi severim

Hayır, suşi sevmem

www.acikders.org.tr

9

Mükemmelsin

- . Bir öğrenci olarak ne kadar iyisin?
- . Bir öğretmen olarak?
- . Bir sevgili?
- . Bir sürücü?

Wobegon Gölü etkisi: “bütün çocuklar ortalamanın üzerinde”

- Geribildirim doğası, iyi olmanın farklı kriterleri, kendi hakkında iyi hissetme motivasyonu?

www.acikders.org.tr

10

Mükemmelsin

Kendine hizmet eden önyargı

Öğrenci:Başarılı olduğu bir ders hakkında düşün

Başarısız olduğun bir ders hakkında düşün

Profesör: Kabul edilmiş bir makelen hakkında düşün

Reddedilmiş bir makalen hakkında düşün

Sporcular, yöneticiler, kaza raporları

www.acikders.org.tr

11

Yaptığın şey akla yatkın

Festinger – Bilişsel Çelişki Kuramı

İnsanlar ne zaman iki düşünce arasında içsel bir tutarsızlık yaşarsa, bu istenmedik duygusal bir duruma yol açar (çelişki).

Bu çekişkiyi olabildiğince azaltacak şekilde davranınız

www.acikders.org.tr

12

Tutarsız bilgilerden kaçınma

Varolan görüşlerimizi desteklemeyenlerden çok destekleyen bilgilere dikkat ederiz.

- Hangi gazeteleri okursunuz?

Kararlarınızı bozan tutumlarınızı değiştirin

Örnek 1:

Gözden düşürücü seçilmemiş alternatifler

M&M çalışması

M&M

M&M

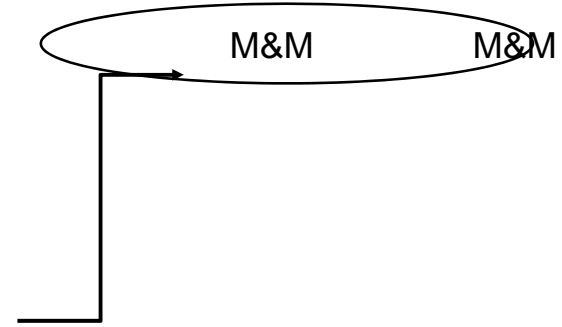
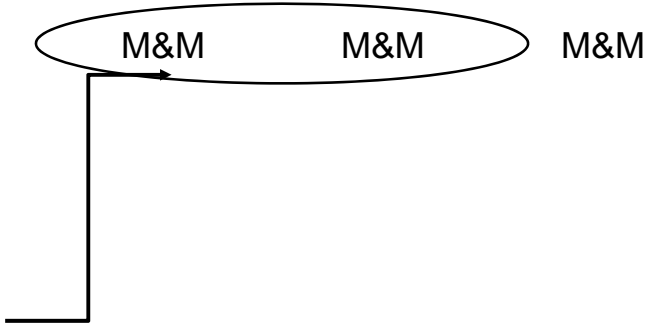
M&M

M&M

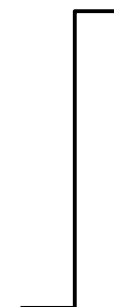
M&M

M&M

M&M

M&M

M&M

M&M

Genç çocuk ve
maymunlar

Kararlarınızı bozan tutumlarınızı değiştirin

Örnek 2: Yetersiz doğrulama etkisi

Yetersiz doğrulama etkisi

• Festinger & Carlsmith:

Katılımcılara sıkıcı bir görev verildi ve daha sonra sıradaki katılımcıya deneyin eğlenceli olduğunu söylemeleri istendi.

- katılımcıların yarısına 1\$, diğer yarısına 20\$ ödendi
- sonra katılımcılardan görevin sıkıcılığını derecelendirmeleri istendi
- 1\$ grubu, görevi 20\$ grubundan daha eğlenceli olarak değerlendirdi
- her grup yalan söylemesini doğrulamaya ihtiyaç duydular

20\$ grubu para gibi dışsal bir doğrulamaya sahipti

1\$ grubu ise çok para almadığı için görevin eğlenceli olduğunu söyledi

Bilişsel çelişki gerçekten önemlidir

- Bu dünyanın sonu ve sen bunu biliyorsun
("When prophecy fails")
- Kabul sınavası
- İşler ve terapi
- Çocukların ödüllendirilmesinin tehlikeleri

Bilişsel çelişkide neler oluyor?

- . Basit bir tutarsızlık değil
- . Örneğin, yetersiz doğrulama etkisi

Yetersiz doğrulama etkisi

- . Festinger & Carlsmith
 - 1\$ grubu görevi 20\$ grubundan daha eğlenceli olarak derecelendirdi
 - Her grubun da söylene yalan için bir doğrulamaya ihtiyacı vardı

Yetersiz doğrulama etkisi

- . Festinger & Carlsmith
 - 1\$ grubu görevi 20\$ grubundan daha eğlenceli olarak derecelendirdi
 - Her grubun da söylene yalan için bir doğrulamaya ihtiyacı vardı
 - Ancak ayrı birer doğrulamaya sahiptiler

Bilişsel çelişkide neler oluyor?

- . Basit bir tutarsızlık değil
- . Örneğin, yetersiz doğrulama etkisi
- . Daha çok, kendimizi olduğumuzdan daha ahlaklı ve rasyonel göstermek üzere inançlarımızı düzenliyoruz

Bilişsel çelişkide neler oluyor?

- . Basit bir tutarsızlık değil
- . Örneğin, yetersiz doğrulama etkisi
- . Daha çok, kendimizi olduğumuzdan daha ahlaklı ve rasyonel göstermek üzere inançlarımızı düzenliyoruz

Mükemmelsiniz

Ana hatlar

- . Benlik
 - Herkes seni farkeder
 - Mükemmelsindir
 - Yaptığın şey akla yatkındır
- . Benlik ve diğerleri
- . Diğerleri

Gruplar

Davranıştan yüklemeler

- . Yükleme
 - Birinin davranışının nedeni hakkında bir görüş
 - Olayların/davranışların ortaya çıkmasına ilişkin bir neden arama
 - Heider
 - Eski araştırmacı
 - Diğerlerinin davranışlarını sezgisel bir biçimde kişilik özelliklerine yükleriz

Yüklemelerdeki kişi yanlılıkları

- . İnsanlar kişiliğe çok fazla ağırlık verilerken, durumsal değişkenleri yeteri kadar dikkate almıyorlar
- . Kişi yanlılığı olarak bilirir
 - Temel yükleme hatası

Kültürlerarası farklılıklar

- Batı kültürü
 - İnsanlar kendi yazgılarından sorumludur
 - Kişiliğe daha fazla yükleme
- Doğu kültürü
 - Kader yazgıdan sorumludur
 - Durumlara daha fazla yükleme

Şimdiye kadar olanın özeti

- Benliği arttırma
- Diğerlerinin olduğundan fazla basitleştirilmesi

İçerik

- Benlik
 - Herkes seni farkedebilir
 - Mükemmelsindir
 - Yaptığın şey akla yatkındır
- Benlik ve diğerleri
 - Temek yükleme hatası
- Diğerleri
- Gruplar

Neden diğerinden hoşlanırsınız?

- Yakınlık
 - Salt maruz kalma etkisi
- Benzerlik
- Çekicilik

Çekicilik yanlılığı

- Fiziksel olarak çekici bireyler zeka, yetenek, sosyallik ve ahlaklılık gibi konularda daha olumlu değerlendirilir
- Çalışmalar
 - Öğretmenler sevimli çocukları daha zeki ve başarılı olarak değerlendirir
 - Yetişkinler sevimsiz çocukların uygunsuz davranışlarını kişiliklerine yüklerken, sevimli çocukların uygunsuz davranışlarını duruma yüklerler
 - Yargıçlar çekici olmayan insanlara daha uzun hapis cezası verirler